

PAVLI HERMANNI
LAPIS
MATERIAE MEDICAE
LYDIUS

PRAEFATIO.
LECTORI BENEVOLO

*Salutem plurimam dicit
D. CHRIST. FRID. WELSCHIVS.*

Præsens opusculum, Benevole Lector, quod tibi vice hac
offertur, non meus, sed Beati Pauli Hermanni, Medici &
Professoris Lugduno Batavi olim celeberrimi, Botanici vero
incomparabilis, Labor est. Beati scribo Hermanni, Præce-
ptoris mei quondam, imprimis in Re botanica, doctissimi, &,
quod primo loco erat nominandum, infucati & fidelissimi.
Hic hasce pagellas eum in finem conscriperat, ut sibi, ad lectio-
nes super Materia Medica habendas se Præparanti Enchiridii
loco inservirent commode. Singulorum Clarissimus hic Vir
& simplicium, & compositorum Medicaminum constitutionem
viresque exacte callebat, nitide & nervose, secundum ductum
naturæ ipsarum rerum, eadem describebat, mellitoque ore de-
scriptiones suas illustrabat, variisque remediorum formulis
suppeditatis ad Praxin apte applicabat, ac Praxi confirmata re-
media non vanorum Empiricorum more celata volebat, sed ut
sincerum probumque decet Medicum, suos fideliter docebat,
quo & illi aliquando indigo proximo inservire iisdem possent.
Inter illos, qui ab hujus Viri Clarissimi ore eo tempore pende-
bant, uberrimamque doctrinam colligebant, ego etiam fui,
quod, quam diu vixero, maximis felicitatis meæ monumentis
annumerabo. Omnen favorem mihi, discendi cupido, ab hoc
Viro exhibitum, satis dilaudare velle, conamen sane esset irri-
tum & impossibile. Sufficiat ergo, si brevissimis coram univer-
so litterato orbe profitear, me tantum a Beato Hermanno &
favoris & fidelissimæ doctrinæ accepisse, quantum si centum si-
mul vixisset annos officiis meis demicererit haud potuisse.

(a)

Non

Non itaque dulcis, non jucunda, non svavis mihi Beati Hermanni est recordatio, sed amara semper & perquam acerba; Plus enim vice simplici undosas ex oculis meis extorsit lacrymas. Minime namque fallor, si mihi persuadeo, cum incomparabili Hermanno omnes Botanophilos Duceum suum & Principem, me vero, sit venia verbis, fidelissimum meum Præceptorem, inter omnes, quotquot' unquam habui, Patronumque certum & immutabilem, amisisse. Ad alia quam plurima fidelitatis suæ erga me testimonia præsens opusculum, suum nempe, ut vocabat, Enchiridion, paucis, & nemini sane, nisi quem ambat infucatumque erga se inveniebat, ab eo communicatum, jure meritoque refero. Scio equidem optime, Manuscriptum quoddam de materia medica agens ex ejus discursu super hoc Enchiridio a nonnullis suis Auditoribus calamo volante exceptum compilatumve, apud quosdam inveniri. Verum, ipsum Enchiridion, seu concinnam ejus materiæ Medicæ examinandæ Methodum, possident, ut opinor, pauci. Manifestum autem hunc Beati Hermanni labore, paucis quidem pagellis complexum, aet magna adhibita opera plurimaque experientia ab eo exantlatum, facio, omniumque expono oculis propterea, ut sanctis Hermannianis Manibus illud reddatur, quod iis debetur. Haud enim sine maximo tedium hactenus aliquoties observavi, nonnullos Autores, quos facile nominare possem, ni eorum nominibus & famæ parcere magis placeret, in describendis simplicium imprimis plantarum virtutibus hunc Cl. Hermanni laborem fecisse suum. Plurima namque simplicia, etiam illa, quæ certe nunquam viderunt tam accurate ad mentem Hermanni describunt, ut jurares, eos ipsos singula vel degustasse, olfecisse aliisque experimentis indagasse; Vel genium Beatissimi Hermanni iis affuisse & quæ scribere deberent, dictasse, calamumque direxisse; Quæ sane audacia & scribendi prurigo sæpe ad risum meum disposuit animum. Patebit igitur, ut spero, in posterum manifeste omnibus, hos Autores non ex fonte ipsius naturæ, quæ vera erat Methodus Hermanniana, sed ex alieno hoc eruditiois nectar haüsisse. Errasse tamen etiam quandoque Beatum Hermannum, non negabo; sed homo erat: Erravit ille, erramus nos, & errabit Posteritas. Vale!

I. N. I.

I. N. I.

PARS PRIMA

REGNVM VEGETABILE,
exhibens
CAP. I.
DE RADICIBVS.

RADICES

Sale volatili oleoso constantes.

Acori vulgaris

Indici

Zedoariae

Galangae majoris

minoris

Zingiberis

Conveniunt in cruditate ventriculi
acida, colica, obstructionibus men-
sium, scorbuto, hydrope, Vertigi-
ne, Singultu, cordisque palpita-
tione.

Dosis est. 3ij vel 3β

*Sale volatili, dulcedine juncta
constantes*

Imperatoriae

Angelicae

Mei

Levisticci

Nizin. I. Nisi. Est radix plantae Ja-
panicae Ginsenech dicta.Locum habent in Ophthalmia, Coli-
ca, passione hysterica, Cardialgia,
Lipothymia, confortanda memo-
ria, lochiisque promovendis.

Dof. 3β.

*Sale vol. oleoso, ut & multo fixo sale
praeditae.*

Valerianae

Serpentariae Virginianae

Costi albi

Cyperi longi

rotundi

Spicae Nardi

Celticae

Vincetoxici

Helenii.

Irios Florentinae

Curcumae longae

Petalitidis

Carlinae

Foeniculi

Apii

Petroselinii

Conveniunt in hysterica passione,
Epilepsia, Ophthalmia, Apople-
xia, Lethargo, scorbuto, febribus
intermittentibus, Tussi, Urinae
suppressione, mensibus, fœtu mor-
tu, Lochiisque pellendis, nec non
strumis tollendis.Dosis in substantia 3β. in infuso
vel Decotto a 3ij ad 3β.*Sale vol. aromatico spirituoso et
penetrante, paucoque acido, sed
volatili constantes.*

Armoraciae

Ari

Scyllae

Pyrethri Germanici

Italici.

In scorbuto, malo hypochondria-
(a 2) co,

co, Anorexia, phthisi. Armoraciae succus calculo humano affus, eum solvit. Armoracia etiam externe pedum plantis sub forma Cataplasmati in soporosis affectibus applicatur.

Dos. 3*β.* 3*j.*

Sale acri absque oleo tam fixo, quam volatili constantes.

Saxifraga

Gramen caninum arvense.

Contra tremores a Mercurialibus medicamentis ortos doloresque post partum commendantur. Diuresin movent & vermis aduersantur.

Dos. 3*j.*

Sale volatili blando & Balsamico praedita.

Chinae

Sarparillae

In Iue Venerea, arthritide, febribus, scorbuto, atrophia &c. feliciter usurpantur.

Dos. 3*j.*

Sale blando vol. temperato, in viscositate tenui inclusi constantes.

Orchidis.

Palmae Christi

Venerem stimulant & foeminas ad conceptum disponunt, bonumque corpori nutrimentum praebent.

Dos. 3*j.*

Sale blando fixo in tenui viscositate inclusi constantes.

Scorzonerae.

Eryngii.

Bardanae.

Cichorei.

Ad Venerem stimulant, Gonorrhœ-

am sanant, nec non phthisicos atque hysterics convenient.

Dos. 3*j.*

Sale blando diuretico constantes.

Asparagi.

Rubiae Tinctorum.

Ononis.

Venerem & Urinam potentius stimulant sanguinemque congrumatum resolvunt.

In decocto 3*jj.*

Amarae, Sale fixo constantes.

Gentianae.

Millon.

In Febribus intermittentibus, ventriculique debilitate convenient. Lumbricos necant atque expellunt, Sub specie turundae fistulis intruduntur. Diuresin movent.

Dos. 3*j.*

Sale fixo cum paucis volatili, resinæ inclusi constantes.

Peucedani.

Fraxinellæ

Aristolochiae

rotundæ.

longæ.

tenuis.

cavæ.

sabaceæ.

Filicis Maris.

foeminae.

Osmundæ regalis cuius succus mucosus extra herniis applicatus exploratissimus est.

Sunt aperientia, anodyna, uterina, anthelmintica medicamenta. Extremum foetui parant, in rachitide convenient.

Sale

- Sale volatili fortiori gaudentes & purgantes vehementer.*
- Asari Dos. in subst. 3*β.*
Decocto. 3*jj.*
- Cyclaminis. in substantia. 3*j.*
Decocto. 3*β.*
- Hermodactyorum in substantia. 3*β.*
- Rhabarbari in substantia 3*j.*
- Rhapontii in subst. 3*j.*
in decocto. 3*j.*
- Quoniam pravos humores educunt,
in arthritide, hydrope &c. con-
veniunt.
- Hermodactyli in gutta serena ut speci-
ficum remedium commendantur.
- Rhabarb. in Gonorrhœa convenit
præcipue.
- Rhapontium in orthopnoea laudatur.
- Sale fixo resinæ incluso constantes*
& purgantes.
- Jalappa.
Turbith. vegetable.
Mechoacannae.
- Harum Resinæ atque extracta dantur
ad gr. XV. In infuso vel decocto 3*β.*
- Radices in substantia 3*β* ad 3*ij.*
- Sale fixo acri constantes & vehe-
mentissime purgantes.*
- Cucumeris asinini in subst. 3*j.*
Elaterium gr. v*j.*
Extract. gr. 1, l*jj.*
- Eulæ majoris { 3*β*
minoris }
- Hellebori nigri 3*j.*
albi 3*β* vel gr. XV.
- Bryoniae, substant. 3*jj.*
Extract. 3*j.*
- Sale laxante fixo blando gaudentes.*
- Ebuli.
- Polypodii in Infuso vel decocto 3*jj.*
- Dulces f. blandis viscosis particulis
cum dulcedine constantes.
- Glycyrrizae { substant. 3*j.*
Decoct. 3*β*
- Doronicæ & ultra.
Conveniunt in faucium asperitate,
Tussi sicca, pleuritide, dysuria &
stranguria, phthisi, siti nimia, ver-
tiginososque discutunt vapores.
- Mucaginous crassisque particulis
constantes.*
- Altheæ
Lilii albi
- Sympyti in decocto 3*ji.*
Tulipaginis. In phthisi & tæbe spe-
cifica est.
- Altheæ & Lilii albi radices anodynæ
sunt ac hysterice, convenient quo-
que in stranguria & dysuria. Ex-
terne emolliunt, maturant, dolores
leniunt, quare etiam Clysteres,
Cataplasma & emplastra emolli-
entia & lenientia ingrediuntur.
- Sympyti præcipue vulnerarium
est & antihaemoptoicum. Extra in
haemorrhagijs, fracturis, Luxatio-
nibus, Herniis, sanguine congru-
mato &c. convenient egregie.
- Particulis acidis & copiosis terreis
constantes.*
- Alcannæ
Bistortæ
Tormentillæ
Contrayervæ
Caryophyllatae
Pimpinellæ

Pentaphylli

Nymphaceae

Paeoniae

Cynoglossae

Mandragorae Dof. 3*β.*

In alvi fluxu, nimia sanguinis resolutione, variolis & morbillis, ubi alvi fluxus supervenit, prostant: alexipharmacæ sunt & in febre quartana convenient.

Nymphæa habet in se acidum singulare, phlogosæ sanguinisque exæstuationes temperans; Propterea in mania & vigiliis tanquam specificum extollitur. Convenient in fistendo fluxu seminali, pollutionibus nocturnis, obtundenda Venere, Inflammationibus renum & vesicæ, ut & in febrium aestu.

Pœonia antepileptica est, & in morbis convulsivis convenient, nec non tremore & incubo puerorum.

Cynoglossa narcotica est, convenient in Gonorrhœa & asthmate, abigitque pediculos.

Mandragoræ Cortex vehementer tam quam purgat. Ejus mucago instar Opii narcoticum medicamentum est.

C A P. II.

DE CORTICIBVS.

CORTICES

Salibus volatilibus oleosis constantes

Aurantiorum

Citri

Cinnamomum

Cassiae ligneæ.

Caryophyllatae.

Cortex Winteranus.

Guajaci Cortex.

China chinæ vera, sale fixo,

falsa amariſſ. conſtat.

In flatibus & torminibus abdominis, colicis, ut & paſſione hystericā, franguria & dysuria, item in dyſenteria & nimio mensium fluxu,asperitate fauicium, Tuffi & inflammationibus uvulae convenient.

Cortex Winteranus. Specificum est medicamen in ſcorbuto, nec non paralyſi.

Guajaci Cortex in Catarrhis, Odontalgia, Scorbuto, ſcabiæ, Lueque Venere feliciter uſurpantur.

Chin. chin. Antifebrile, antihyster: & antiscorbuticum medicamentum est.

Dof. in Substantia a 3*β.* usque ad 3*jj.*

In decocto vero, & infuso

3*β.* 3*j.* 3*jj.*

Sale fixo diuretico constantes.

Fraxini

Tamarisci

Gapparis

Ob virtutem resolvendi in omnibus obſtructionibus in primis vitiis Lieinis convenient.

In substantia 3*j.*

Decocto 3*β.* 3*j.*

Extract. 3*β.*

Terreis particulis constantes.

Castaneæ

Granatorum

Quercus

In substantia 3*j.*

Decocto ad 3*β.* & ultra.

In ſteadis omnibus fluxibus &c.

C A P.

C A P. III.

DE LIGNIS.

LIGNA.

Salibus oleosis aromaticis constantia.

Sassafras

Guajacum.

Sanctum.

Aloes s. Agallochum vel. Callambac-

Santalum Citrinum

album

Rhodium

Conveniunt in phthisi, scorbuto & Lie-

Venerea, nec non fluore albo mulie-
rum.

In decocto 3j.

Essentia 3j. 3jj.

Oleum destill. gtt vij.

Sale blando diuretico constantia.

Lignum Nephriticum

in decocto 3j.

Antinephriticis & antihydropicis me-
dicamentis annumeratur.*Salibus amarissimis fixisque con-
stantia.*

Lignum Colubrinum

in decocto 3j.

Eius fructus sunt nubes vomicae. Lau-
datur quidem in febribus intermit-
tentibus quartanis, nec non vermis-
bus necandis, sed deleteria facultate gau-
det.*Terreis constantia particulis.*

Santalum rubrum

Vicus Querc.

In decocto 3j.

Conveniunt in omnibus fluxibus si-
stendis.*Sale fixo & volatili purgante con-
stantia.*

Lignum Panava

In decocto 3j. In subst. ad 3j.

Annos. vero an 3j. I. 3jj.

Recens & adhuc vegetum adeo potens
est, ut serum & aquam tam per alvum
quam vomitum expellat, relin-
quens ob intensam suam acridinem
in ano inflammationem: Siccum
vero alvum blandius subducit & si
in parciori dosi exhibetur, sudores
moyet.

C A P. IV.

DE FVN GIS.

FVN GI

*Sale acri in tenaci materia latente
sunt praediti.*

Boletus Cervi

Auricula Judae seu fungus Sambuci

Agaricus est fungus purgans

Dolis Trochiseor. 9j.

Relinae gr. xv.

Extracti 3j.

Eius usus in substantia est suspectus, tu-
tior in Infuso vel decocto 3j. Et
corrigitur Zingibere.Boletus, si recens vocatur in usum, spe-
cificum est aphrodisiacum.Auricula Judae adstringit & refrigerat.
Omnes Fungi seu spongiae venenatae
esse censentur, quoniam in earum
substantiam densam & quasi coria-
ceam lympha stomachalis Digestrix
agere nequit.

C A P. V.

DE FRVCTIBVS.

FRUCTUS ET SEMINA.

*Sale volatili oleoso aromatico con-
stantia.**Caryophylli aromatics*

Antho-

Anthophylli	& resolvunt, aperitunt, lumbricos fugant & interrimunt. &c.
- - Regii	
Macis	
Nux Moschata	
Cubebae	
Cardamomum majus	
minus	
Piper nigrum	
album.	
longum.	
Grana Paradisi	
Semen ammios majus	
minus	
Anisi vulgaris	
Chinenis stellati,	
Foeniculi	
Levisticii	
In Apoplexia, paralysi, Catarrho, Co- lica, vomitibus, & pellendis mensi- bus, dysuria, stranguria, vertigine, fluore albo &c. convenient.	
Dos. In substantia 3j. ʒʒ.	
In decocto vel infuso ʒʒ.	
<i>Sale aromatico cum blanda viscosi- tate conjuncta.</i>	
Anethi	
Carvi	
Cumini	
Baccae Juniperi,	
Lauri.	
Carpobalsamum	
Dauci vulgaris	
Cretici.	
Seselios	
Seleris	
Petroselini vulgaris	
- - Macedonici,	
Apii	
Kutae	
Tanaceti.	
In pellendis flatibus & hinc ortis malis specificie commendatur. Stimulant,	
<i>Sale aromatico blande confortante constant.</i>	
Grana Chermes	
Fructus Vainiliae majoris.	
minoris.	
Coriandri	
Nigellae	
In syncope, Lipothymia, palpitatione Cordis, hefniis flatulentis, Catarrho, Coryza &c. convenient.	
<i>Salibus acribus fixis constantia.</i>	
Sophiae Chirurgorum	
Thlaspios	
Nastrutii	
Saxifragiae	
Abscessus rumpunt, Urinam & calcu- lum pellant, stimulant & aperiunt.	
<i>Sale volatili acri cum oleo crasso constantia.</i>	
Sinapis	
Napi	
Oleris atri	
Raphani	
Irritant, Urinam movent, flatus pel- lunt, obstrukiones referant, variola- rum & morbillorum eruptionem adjuvant.	
<i>Sale fixo amaro constantia.</i>	
Fumariae.	
Cinae.	
Cardui benedicti.	
- - Mariae.	
Bardanae.	
Urticae vulgaris.	
Romanae.	
Sangvinem congruumatum resolvunt, vermes necant. Urinam movent.	
Urticae tota planta decocta haemo- pticas	

pticis valde prodest, praesertim si addatur Opium.

Sale diuretico blando constantia.

Alkekengi.
Genistae.
Mili Solis.
Rusci.
Asparagi.
Caffee.

Urinam movent & calculum pellunt admodum vehementer.

Sale volatili purgante acerrimo & exurente constantia.

Staphidis agiae.
Laureolae.

Usus eorum internus pro scopo purgandi & stimulandi ob sumnam eorum acrimoniam est suspectus: Externe vero in masticatoris, Garganis, odontalgicis, ulceribus ac papulis usurpantur.

Sale purgante blando constantia.

Semen Psyllii.
in substantia. 3jj.

Interne biliosas cruditates leniter educit; Externe ad ambusta commendatur.

Sale tam volatili quam fixo acri & purgante constantia.

Colocynthidis seu Alhandal.
in substantia. 3β.

Resina. 3β.

Extract. gr. xjj.

Extractum trochiscorum alh.
gr. viij.

Nux vomica.

in infuso 3j.

Colocynth. interdum per superiora, magis tamen per inferiora purgat. Nux vom. Sale purgante Emetico

adeo hostili constat, ut circa convulsionis metum exhiberi interne vix possit.

Sale purgante tam fixo quam volatili oleo crasso inclusio constantia.

Grana Tilliae.
oleum destill. gtt. jj.
Extract. gr. iv. ad v. ad summum.
Cataputiae mediae.
maximae.
minoris.

In substantia 3β.

Carthami vel Cnici semen
in substantia vel emulsione 3ij.
Extract. j.

Diacartham. 3vj.

Balanus Myrepifica seu Nux Been.
Myrobalani.

Bellirici.
Chebuli.
Emblici.
Citrini.
Indi.

In substantia 3j.

infuso vel decocto ad 3jj.

Cassiae fistulosae pulpa ad 3jj.

Pulpa Tamarindorum. 31β.

Atriplicis semina 3β.

Baccae Sambuci.

Pravos humores per alvum educunt;
Semen atriplicis movet quoque vomitus.

Blanda viscositate constantia.

Gossipii seu bombacis.

Hordei.

Cannabis.

Blanda sua viscositate omnes acridines corrigunt, hinc in tussi, phthisi, raucedine, nimia sanguinis effervescentia &c. convenient.

(b)

Sub-

*Subdulcibus Particulis & oleofis
temperatis constantia.*

Amygdalae dulces,
amarae.

Ranunculaceae.

Nuclei Pini.

Cerasorum Nuclei.

Pericorum Nuclei.

Anacardium.

Cacao.

Conveniunt in phthisi, Hectica, atrophia, tollunt termina ventris, omnes acridines corrigunt, hinc in dysuria, Ischuria & stranguria laudantur. In Gonorrhoea etiam feliciter adhibentur & semen valde augent. Amygd. amar. ab ebrietate praecavent. Urinam pellunt, calculum movent, oleum Amygdalarum faeces alvi induratas emollit.

Particulis dulcibus & viscosis con-
stantia.

Dactyli.

Ficus seu Caricae.

Sebesten.

Pruna.

Passulae minores seu Corinthiacae.

Siliqua dulcis seu Ceratonia.

In Tussi, speritate faucium, raucedine, Catarrhis ab acri lympho ortis, ut & dysuria & ardore Urinae, nec non soda convenient. Pruna & Passulae leniter laxant.

Particulis aquosis constantia.

Semina quinque frigida majora, nimis mirum

1. Citrulli.

2. Cucumeris.

3. Cucurbitae.

4. Melonis.

5. Peponis.

Semina quatuor frigida minora.

1. Lactucae.

2. Scarioiae.

3. Portulacae.

4. Plantaginis.

Temperant & obtundunt Salia aeria quaevi & per Urinam expellunt. Prosunt etiam in compescenda siti, in fistendis sanguinis & semen e-biulationibus. Conveniunt etiam in linguae ariditate leniendisque intestinorum doloribus a bile acri ortis.

Semen Plantaginis habet simul virtutem adstringentem.

Particulis crassis aquosis seu muca-
ginosis absque oleo se tam subito
manifestante constantia.

Altheae.

Malvae.

Aquilegiae.

Foeni Graeci.

Orobi.

Ciceris.

Lupini.

Fabarum.

Lini sativi.

Hyperici.

Externe emolliunt, tumores abscessus que maturant. Interne variola- rum & morbillorum eruptionem promovent, Urinam, fæcum, menses nec non lochia & calculum pellunt.

Mucagine volatili praedita.

Hyoscyami in infuso vel decocto

3ii.

Papaveris

Inter anodyna & hypnotica referun- tur.

Hyoscyamus in substantia commenda- tur

tur in haemophysi, caute tamen ob vim stupefacientem procedendum est cum ejus usu.

Terreis constantia particulis.

Gallae.
Sumach.
Mespili.
Cuprelli.
Myrti baccae.

Cydoniorum semina Dof. 33. & ultra vehementer adstringunt, hinc in alvi aliisque fluxibus sistendis, ani procidentia, firmandis dentibus a scorbuto oris laesis, vomitu &c. convenient.

CAP. VI.

DE HERBIS, FOLIIS ET GERMINIBVS.

Sale volatili aromatico copioso constanter.

Origanum Creticum.
Majorana.
Seripillum.
Saturcia.
Melissa.

Hormini species Scarea dicta.
In omnibus catarrhis, obstructionibus, affectibus soporosis, palpitatione cordis, Epilepsia, sterilitate, Mania, passione hysterica, fluore albo, Venere stimulanda &c. convenient.

Particulis salinis volatilibus aromaticis cum quibusdam fixis constanter.

Rosmarinus.
Salvia.
Mentha Crispa.
 aquaflca.
Menthastrum.

Mentha Cattaria vel Nepeta.

Calamintha.

Pulegium.

Hylopus.

Polium.

Dictamnus Creticus.

Matricaria.

Artemisia.

In omnibus obstructionibus referandis, convulsionibus, Inflammationibus, fluore albo, memoria debili, Epilepsia, vertigine, paralyse, chlorosi, leucophlegmatia, arthritide, cholera, Tuffi, pleuritide &c. convenient, mensesque & lochia movant.

Sale volatili oleoso cum multo fixo constantes.

Schaenanthe f. Junius odoratus,
Abrotanum.

Ruta.

Sabina.

Marrubium.

Tanacetum.

Absinthium vulgare.

Ponticum.

Anthelinintica, emmenagoga & diuretica sunt, ac in Gonorrhœa, satyriasis & priapismo convenient.

Sale blando cum pauco volatili constantes.

Thea.

Agrimonia.

Betonica.

Chamaedrys.

Ribesium.

Ob blanda salia tam fixa quam volatilia nec non particulas terreas omnem acrimoniam sangvinis temperant, & per Urinam educunt.

Thea imprimis laudatur a Chinensis in Comate somnolento & vigili.

(b - 2)

Sale

*Sale blando fixo cum quibusdam
terreis constantes.*

Veronica.

Hedera terrestris.

Pimpinella.

Euphrasia.

Hypericum.

Incidunt viscidam pituitam in pulmo-
nibus, intestinis & renibus haeren-
tem, hinc in phthisi, Tussi, Colica,
Nephritide &c. convenient.

*Sale aromatico oleoso penetrantissi-
mo cum acido volatili constantes.*

Cochlearia.

Nasturtium.

Urinam vehementer pellunt.

Nasturtium ad vermem pericardii e-
necandum vim specificam habere
dicitur.

*Sale volatili acri absque oleo con-
stantes.*

Erysimum.

Perficaria.

Cuscuta.

Epithymum.

Convenient in Tussi, raucedine, tumo-
ribus resolvendis. Aquae destilla-
tae vermes necant; Externe Ulcera
& vulnera mundificant.

*Salibus fixis amaris constantes cum
paucō volatili sale.*

Centaurium minus.

Carduus benedictus.

Fumaria.

Scotdium.

Lupulus.

Deobstruant, acidas cruditates corri-
gunt, antifebrilia sunt, Lumbricos
necant & fugant.

*Salibus acribus & virtute purgati-
va donatae.*

Folia Sennae pulv. 3ij. in infuso 3β.

Soldanella pulv. 3j.

succus 3ij. ad 3β.

In Decocto M. I.

Gratiola pulv. 3β.

Infus. 3ij.

succ. inspiss. 3j.

Extract. 3β.

Conserv. 3ij.

Nicotianae oleum destill. sanguini
permixtum praesentaneum afferit
mortem.

Cathartica sunt; Gratiola & Nicotia-
na, tam per superiora quam infe-
riora vehementer purgant.

Sale nitroso laxante constantes.

Mercurialis.

Parietaria.

Violaria.

Faeces alvi emollient & alvum sub-
ducunt, fluxum mensium promo-
vent, utrumque purgant. Adhi-
bentur interne & externe in deco-
cto, Cataplasmate, pessariis & Cly-
steribus.

*Particulis aquosis crassis seu mu-
cinosis constantes.*

Althaea.

Verbascum.

Malva.

Tussilago.

Respondent feminibus & radicibus
suis usu. Verbascum in tenesmo,
dysenteria, doloribus haemorrhoi-
dum & praecipue procidentia ani
& uteri commendatur.

Terreis particulis constantes.

Equisetum.

Muscus querinus.

Pulmonaria.

Virga

- Virga aurea.
 Burfa Pastoris.
 Verbena.
 Pyrola.
 Sanicula.
 Alchymilla.
 Pilosella.
 Polygonum.
 Pellunt Urinam calculumque, siccant,
 fluxus fistunt, phthisim curant &
 vulnera vlceraque mundificant ac
 sanant.
Particulis Terreis temperatis &
blandis volatilibus constantes.
 Quatuor capillares herbae.
 1. Adianthum.
 2. Capillus Veneris.
 3. Polytrychum aureum.
 4. Scolopendrium.
 Phillis f. Lingva cervina.
 Leniter adstringunt. Pulvis Aureus,
 qui in parte foliorum aversa ha-
 rum plantarum reperitur, cum suc-
 cino albo & succo Portulacae exhi-
 bitus, cito Gonorrhoeam curat.
- C A P . VII.
- D E FLORIBVS.**
- FLORES.**
- Salibus volatilibus s. aromaticis
 constantes.
- Rosmarini.
 Salviae.
 Lavendulae.
 Chamaemeli.
 Croci orientalis.
 Stoechados.
 Schaeanthi.
 Caryophylli f. Tunicae.
 Violarum.
 Rosarum pallidarum.
- Tiliae.
 Liliorum convallium.
 Primulae veris.
 Cephalica, uterina nervinaque sunt &
 in omnibus convulsionibus conve-
 niunt.
Mucilagine tenui pollentes.
 Meliloti.
 Sambuci.
 Ob Virtutem discutientem, emollien-
 tem & dolores mitigantem in in-
 flammationibus, doloribus nephri-
 ticis & podagrī tam interne quam
 externe applicati, convenient.
 Samb. Flores alvum blande laxant,
 Lac augent & sub Cataplasmati for-
 ma capiti externe applicati ad so-
 mnum disponunt.
- Sale fixo cum paucō volatili con-**
stantes.
 Cheiri.
 Calendulae.
 Inter nervina numerantur, Menses,
 Lochia & foetum adeo potenter
 pellunt, ut non raro eorum odo-
 rem redoleant excreta.
- Terreis constantes particulis.**
 Borragini.
 Buglossi
 Cyani.
 Cardiacis annumerantur, menses &
 Urinam movent, nec non in idero
 virtute sua incidente & aperiente
 suppetias ferunt.
- Mucilaginositate crassa constantes.**
 Malvae roseae.
 Verbasci.
 Poeoniae.
 Papaveris erratici.
 Malvae Flores ob vim quoque adstrin-
 gentem Gargarismata, in uvulae,
 (b 3) Gin-

Gingivarum, & faucium exulceratione ingrediuntur. Verbasci, respondent foliorum virtuti. Peconiac antiepileptici, Papaveris vero Anodyn & hypnotici sunt.

Particulis Terreis constantes.

Balaustiorum.

Nymphaeae.

Rosarum rubrarum.

Virtute adstringente & refrigerante gaudent, quapropter in omnibus fluxibus fistendis commendantur.

CAP. VIII.

DE

GVMMATIS ET RESINIS,
SVCCIS QVIBVSDAM.

Particulis salinis volatilibus aromaticis oleofisis cum blanda via levante constantes.

Gummi Ammoniacum
Galbanum.

Ala foetida ʒj.

Ratione salis volatilis oleosi, incident, discentiū & aperiunt, ratione viscidarum partium leniunt & emolliunt; Utriusque autem ratione in largiori dosi exhibita, alvum solvunt, ac in Tussi, Asthmate, passionē hysterica, malo hypochondriaco, Scorbuto &c. optime conducent.

Spissiora, solidiora & aridiora, salibusque oleofisis constantia.

Sagapenum.

Gummi Animae.

Cancamum.

Sandaracha Graecorum.

Masticē.

Thus seu Olibanum.

Lacca.

Succinum.

Elemi.

Caranna & Tacamahaca.

Pix.

Benzoin.

Externe variae iis utimur vel in suffitu, in Catarthis, capitis, doloribus, morbis soporosis ac convulsivis, alvi fluxibus, haemorrhagiis, Gonorrhœa; vel in Emplastris, in Herniis, Tinea &c.

Interne quaedam blanda sunt diaphoretica & bechica.

Liquida sale volatili oleoso scatentia.

Terebinthina.

Balsamum Peruanum nigrum.

Balsamum Copaiba. Peruan. album.

Liquidambra.

Styrax liquida.

Ob salia volatilia suaе visciditati inclusa cum superioribus convenient. Insuper etiam experientia confirmatum est, ea imprimis prodeſſe in affectibus thoraci, viscerum languore, obſtructionibus, Nephritis, Stranguria, Gonorrhœa, fluore albo & alvi fluxibus, nec non vulaeribus & ulceribus curandis.

Particulis acribus in viscidis inclusis, constant & fortiter purgant.

Euphorbium ʒʒ.

Elaterium. gr. vj. Extracti. gr. j. vel ij.

Gutta Gamba vel Gummi Gutt. ʒʒ.

Scammonium. gr. xv.

Aloe. ʒj. - ʒjj.

Manna. ʒjj.

Sarcocolla cuius Mpil. ʒʒ.

Opopanax. cuius Mpil. ʒj.

Priora tria vehementer ~~ārā rāi nō rā~~ purgant & vix sine periculo exhiben-

bentur. Corriguntur tamen Acidis. Reliqua vero per inferiora tantum, si nempe in legitima praescribantur dosi, purgant. Eorum vis termina facile excitans, corrigitur Cinamomo; tarda vesu exaltatur Sale Tarta-ri vel sale quodam salso v. g. Atca-no dupl. &c.

SVCCI.

Correcti mucilaginosi dulces.

Saccharum.

Succus Liquiritiae.

Mel.

In Tuffi, raucedine, aliisque vitiis pul-
monum, melancholia, hysterica passio-
ne, hypochondriaca affectione
&c. convenient. Ast qvoniā fa-
cile acorem contrahunt, usus vide-
tur esse suspectus. Externe vulnera-
ria sunt & Ophthalmica.

*Sale tam volatili quam fixo oleoso
& intensissima amaritie praec-
dita sunt.*

Myrra { Bdellium { 3β. vel gr. xv.

Ratione puritatis solum differunt,
bdellium enim myrra est purior.
Specificam habent vim in omni pu-
tredine bilisque ac aliorum humo-
rum acrimonia corrigenda, obstruc-
tionibus removendis, foetu mor-
tuō expellendo, mensibus & lo-
chiis promovendis, lumbricis fu-
gandis enecandisque, nec non va-
riolarum & morbillorum eruptio-
ne adjuvanda, febribusque malignis
eurandis. Externe applicata vne-
ra & ulcera sordida gangraenosa ac
scorbutica mundant & sanant.

*Particulis aquosis crassis & tenaci-
bus constantes.*

Gummi Arabicum.

Tragacantha.

Lympham acriorem tenuoremque in-
viscant & incrassant, quapropter in
raucedine, a Catarrhis acrioribus nec
non tenuioribus orta, haemoptysi
& aliis fluxibus ac stranguria ab ea-
dem causa originem ducentibus
conveniunt.

*Oleo crasso in mucilaginosis par-
tibus contento constant.*

Bitumen Judaicum.

Colophonia.

Cera.

Bitume. *Judaici* usus tantum est exter-
nus in balsamis nempe Antapople-
ticis conficiendis. *Colophon.* lenit,
temperat & emollit, simulque Uxi-
nam pellit, ejusque acredinem tem-
perat; pro hoc ergo scopo in spiri-
tu vini soluta, exhibetur. Hujus ta-
men usus externus frequentior est
interno.

Cera. Convenit cum Colophonia
quoad particulas constitutivas. In-
ternae nonnullis commendatur in
cholera. Externus tamen ejus usus
est frequentior.

Oleo Cerae destillatum ad gtt. v. exhi-
bitum cum aqua Petrosel. in pauci-
ne nephritica & Urinae suppreffione
egregium est medicamen. Vulnera-
rium etiam ministrat remedium.

*Particulis volatilibus oleosis mucin-
lagine inclusis constant.*

Opium gr. j. ad ij.

Camphora gr. v. ad 3β.

Opium inducit quietem somnumque,
lesit dolores & impetuosum han-
gu-

guinis spirituumque animalium motum compescit, hinc in omnibus illis morbis, in quibus quiete opus, doloresque mitigandi sunt, convenient.

Camphora. Ob sal volatile oleosum & nonnihil mucaginosum, sed subtilissimum, blandam spiritibus requiem inducens & simul acido visco/lo terreas crassasque partes potentissime discutientem, sudoriferum & anodynū universale est, quibus nominibus specificē convenit in febris malignis, Peste, deliriis, melancholia, morbisque convulsivis. Opio juncta in deliriis & melancholicis affectibus specifica est.

Terreis particulis constant.

Sanguis Draconis.

Terra Catechu seu Japanica.

Succus Acatiae Germanicae.

Ægyptiacae.

Adstringunt, quapropter in sistendis omnium fluxuum generibus conducunt.

Succus sale falso nonnihil laxante constans.

Tartarus crudus a 3*β.* ad 3*j.* & ultra. Ob sal falsum ex Alcali multo & acido paucō constrūtum, virtutem tam incidentem, stimulantem & resolventem quam laxantem obtinet.

PARS ALTERA.

REGNUM ANIMALE SISTENS.

Partes animalium sale volatili oleoso cum particulis multis terreis constantes.

Cornu Cervi.

Craium humanum.

Ebur.

Unicornu verum seu marinum.

Ungula Alcis.

Blatta Bizantina.

Mandibulae Lucii piscis.

Os Sepiae.

Oculi Cancrorum.

Sanguis Hirci.

Mumia.

Lapis Bezoar Orientalis.

Occidentalis.

Entali.

Umbilicus Veneris.

Dentali.

Dens apri.

Horum medicaminum substantia tam cruda quam praeparata sale alcalino volatili multaque terra constans, vi incidente & absorbente omnia acida ac viscida pollet; Blanda sunt sudorifera, Antispasmodica & diuretica. Conveniunt in febris malignis, variolis, morbillis, diarrhoea, dysenteria, Epilepsia, Apoplexia, fluore mulierum albo, pleuritide &c. omnibusque ab acido ortis morbis medenter.

Dosis est 3*β.* ad 3*j.*

*Materiae ex animalibus sumptae si-
leque volatili cum odore fra-
grantissimo, constantes.*

Moschus

Zibethum. } in substantia gr.vj. viij.

Castoreum.

Virtutem habent nervinam, analepti-
cam, Cardiacam atque anodynā.
Venerem stimulant, hystericas pas-
siones & colicam &c. tollunt. Ca-
vendum tamen sedulo, ne illis pro-
pincentur, quorum natura ab usu ho-
rum medicamentorum abhorret.

Pars

Pars animalis sale volatili cum multa pinguedine constans.

Sperma Ceti 3j. 3β.

Virtutem habet anodynam, bechicam, incidentem & diureticam. In sanguine congrumato resolvendo specificum est remedium, & commodissime cum juscule vitelloque Ovi propinatur.

Animalia sale blando volatili constantia.

Stincus.

Lumbrici Terrestres.

Diuretica & Diaphoretica sunt.

Pulv. 3j.

Animal causticum & acerrimum.

Cantharides, a gr. β. ad gr. ij. Ustus internus est diureticus, licet sit suspectus ob vim causticam renes & velicam exulcerantem. Alt frequenter est externus in excitandis vesicis, ad capitum, aurum, oculorum dolores, suffusiones & inflammaciones abigendas.

Vis nimia caustica temperatur lacte vaccino, minime vero acido, teste experientia.

Partes animalium, oleosis crassis particulis constantes.

Ichthyocolla.

Particulis pinguisibus, glutinosis seu mucaginous cum paucis volatilibus constat, & propterea eo, ut temperante & anodyno utimur in specie in dysenteria & diarrhoea temperanda, Lymphaque acti incrassanda.

Animal sanguifugum.

Hirudo.

Applicatur hoc insectum vivum vulvae, ano, pedibus aliisque partibus ad extravalandum sanguinem. Si pertinacius adhaereat, nec facile decidat, aspergendum est sale quedam.

Pars animalis terreis constans particulis cum pauco sale volatili.

Folliculi ferici.

Ob paucum sal volatile Cardiaci habentur; Externe cinis eorum ulceribus mundificandis aspergitur.

PARS TERTIA.

REGNUM MINERALE EXHIBENS.

Sale salso volatili constantia mineralia.

1. *Sal ammoniacum.*

Vi gaudet diuretica, stomachica, antifebrili. 3β.

2. *Borrax.* Potens est emmenagogum, aphrodisiacum & Venerem stimulans, 3β.

3. *Chrysocolla.* Nil aliud est quam Borrax cruda; aurif. bri in primis ad consolidandum aurum & argentum ea utuntur.

4. *Sal commune.* Diureticum est. 3j.

5. *Sal Gemmae.* Convenit cum sale communi in omnibus eoque tantum paulo potentius est. 3β.

6. *Nitrum.* Refrigerans & diureticum est, nec non antaphrodisiacum. 3j.

7. *Lapis prunellae.* Convenit cum Nitro, nihil enim aliud est, quam Nitrum cum sulphure depuratum. 3j.

8. *Alumen rupeum.* Vim possidet diureticam & antifebrilem adstringentemque. Externe laudatur in Ophthalmia, nec non carne fungosa absumenda. 3β.

9. *Alumen plumosum.*

Ob acutas suas particulas cuti inspersum pruriginem excitat, in quem finem membris paralyticis solet applicari ad velicatodos nervos, & torpidum animalium spirituum motum corrigendum.

(c)

Mi-

Mineralia sale salso volatili corrosivo constans.

Calx viva; Multo sale alcalino praevaleente & paucō acido, utroque tamē volatili & simul corrosivo cum terra constat. Hinc in vulnerum aido defruendo, Gangraena & sphacelo compescendo, in nervis & paralyti curandis, ut & in ambustis ac hydrocephalo externe usurpatur; Admiseretur a nonnullis injectionibus contra Gonorrhœam & Clysteribus in colica alvoque adstricta.

Aqua Calcis vivae laudatur in diarrhoea curanda. Alii ejus tincturam commendant pro diuretico.

Arsenicum album.

rubrum.

Citrinum.

Sale falso, sulphureisque volatilibus acerimis & exedentibus partibus constat, humanæ naturæ averissimis. Extrinsecus tantum adhibetur ad absumentam carnem, clavos, scirrhos, Pilos, item ad ulcera serpentia & cancrofa. Interne non sine summo periculo in febribus intermittentibus usurpatur.

Auripigmentum. Cum Arsenico convenit & eodem modo externe usurpatur.

Cinnabaris factitia gr. iii.

Ex una parte sulphuris & tribus Mercurii parata, sale volatili corrosivo tam fulsum quam deorsum vehementer purgante constat. Frequenter ejus usus externus in fumigatis ad excitandam salivationem & curandam luem venereum, ulcera & scabiem gallicam, callosque absumentos.

Mercurius sublimatus gr. i. cum succo Liquiritiae propinatur. Gaudet sale falso volatili acerimo & corrosivo, vomitus & sedes vehementer cau-

sante, quas salivatio insequitur, quapropter interne rarissime usurpatur. Externe vero in ulceribus Gallicis mundificandis locum habet. Adjungitur autem loco stimuli Unguento Neapolitano ad salivationem promovendam; Venenis acerimis annumeratur merito.

Mercurius præcipitatus ruber. gr. i. Mitior multo est sublimato, unde interne exhiberi potest, cum circumspectione tamen, ad vomitus, sedes, & salivationem promovendam.

Mercurius præcipitatus albus gr. iii.

Mitior est rubro.

Mercurius viridis gr. iii. usque ad gr. vii. Specificus est in Gonorrhœa virulenta, cuius fluxum non tantum promovet, sed in recessu etiam sifit.

Mercurius dulcis 3*j.* ad 3*β.* & ultra: Inter mercurialia medicamina temperassimum & tutissimum est, adeoque pueris sine noxa & periculo propinari potest. Purgat blande per inferiora, & caeteris purgantibus loco coadiuvantis, imo & diagrydio ut correctiorum, in lue venerea curanda adjungitur, singulisq; diebus aut biduis exhibetur pro salivatione excitandi. In expellendis lumbbris specificum est remedium.

Minerale oleosis seu pinguibus partculis cum sale acido volatili consistans.

Sulphur, Ejusque Flores.

In phthisi, Tussi, Colica, aliisque laudatur calibus; omnem acrimoniam nimiam, praesertim bilis, temperat; Externe scabiem & ulcera curat.

Dos. 3*β.*

Minerale, sale volatili, alcalicis affini absque terra constans.

Mercurius vivus.

Al-

Alcalicae naturae Mercurium esse probant.

1. Ejus effervescentia cum acidis.

2. Quoniam in omnibus morbis ab accido ortis v. g. Iue venerea egregie convenit.

Volatilitas ejus autem fit manifesta ex eo, quod igni impositus facile in auras abire solet. Interne usurpatuſ salivationem excitat & vermes necat: In morbo gallico curando specificus est. Ratione gravitatis suae in Colica & Iliaca passione alisque faecibus induratis cum fructu exhibetur super bibendo oleum Amygdal. 3ij. & ultra.

Minerale sale volatili sulphureo cum terra constans.

Antimonium crudum.

Partibus sulphureo Alcalinis cum multa terra minerali constat. Ob terram acidum imbibentem & invertentem datur crudum in Epilepsia, orta a cruditatibus primarum viarum acidis; & ob sulphur volatile decoctis contra morbos chronicos additur.

Potiora medicamenta, quae ex eo parantur & a Morley *Collectan. Chym. Leydens.* describuntur, sunt sequentia.

Antimonium calcinatum.

Sapa vomitiva 3ij.

Tinctura Antimonii 3j.

Pulvis emeticus gr. xv.

Syrupus emeticus. 3j.

Hepar seu Caementatio Antimonii.

Crocus metallorum seu terra sancta Rulandi in subst. gr. iv. ad 3β.

Aqua benedicti Rulandi. 3iβ.

Antimonium diaphoreticum seu Calx Antimonii. 3β.

Nitrum Antimonii. 3β.

Antimonii Magisterium vel Cremor.

Regulus Antimonii, lovalis, Martialis,

in substant. gr. iv.

Tinctura Metallor. Maetsiana gtt. xxx.

Antihecticum Poterii. 3β.

Ceruſa Antimonii seu bezoardicum mineralē a gr. iii. 3β.

Lilium Paracelsi gr. iv. ad vi.

Flores & sulphur inflammabile 3j.

Panacea sulphuris Antimonii gr. viii.

Balsamus sulphuris Antimonii gtt. x.

Flores Antimonii albiflumi { gr. iv.
rubri }

Antimonii sulphur fixum seu diaphoret. Helmontii 3ij.

Antimonii Quinta Essentia gr. vi.

Panacea Anvaldina 3β.

Clyſſus seu acetum Antimonii simplex & composit. gtt. vii.

Antimonii Butyrum.

Rola mineralis. gr. viii.

Mercurius vitae gr. iii.

Purgans febrarium gr. vi.

Spiritus Vitrioli philosophicus gtt. iv.

Bezoardicum mineral. 3j.

Cinnabaris Antimonii 3β.

Descriptiones horum medicamentorum videantur loco citato.

Mineralia sale volatili purgante constantia cum terra adstringente.

Lapis armenius.

Lazuli 3j.

Uterque horum lapidum possidet virtutem purgantem & emeticam specificem in morbis soporofis, mania, Apoplexia, ut & quartana convenientem. Toſti seu mediante igne particulis suis volatilibus, orbat, tautum adstringunt.

Vitrum Antimonii. Raro datur in substant. gr. ii. Tam per superiora quam inferiora vehementer contenta expurgat.

Crocus metallorum gr. iii.

Mitior paulo est vitro Antimonii.

Mineralia sale acido cum pauco alcali constantia.

Vitriolum album 3β.

Hungaricum.

Romanum.

Vitrioli genera omnia constant sale acido volatili & fixo, plus minus corrosivo, cum pauco alcali & terra metallica. In sale fixo, alcali juncto, consistit vis emetica, in terra vis adfictoria.

Chalcitis.

Cum vitriolo viribus convenit, licet externe usurpata potentius agat.

Aerugo vel Viride aeris.

Sale falso caustico gaudet, & ad ulceram mundificanda usurpatur; absumit quoque excrescentias carnis praeter naturales.

Mineralia terreis firmioribus particulis constantia.

Aurum.

Argentum.

Commandantur ad compescendam nimiam salivationem a Mercurio factam, quia copiosus ab Auro absorbetur.

Lapis Calaminaris.

Eo utimur ad vulnera & ulcera exsiccanda, praecipue in intertrigine.

Cryſtallus. 3.

Adstringens est medicamen, & obponentem vim absorbendi acidum a nonnullis laudatur in Epilepsia & Cardiālgia.

Granatus.

Hyacinthus.

Sapphirus.

Sardus.

Smaragdus.

Omnis hi lapides virtutibus coincidunt; in absorbendo primarum viarum acido efficaces sunt & urinam potenter movent.

Oſteocolla.

Praeter facultatem terreis communem singulare quid obtinet in generando callo; laudatur etiam in fluore albo, & febribus intermittentibus.

Tutia.

In inflammatione oculorum, haemorrhoidum, ut & in vulneribus curandis adhibetur externe tantum.

Pumex.

Ob scabias particulas fordes dentium absumentes, ingreditur pulveres dentifricios ad dealbandos eosdem. Nonnulli etiam hunc lapidem præparatum ad nimios alvi fluxus sustendos, propinant.

Mineralia particulis terreis cum alcali constantia.

Corallia rubra.

alba.

tigra, quae frequenter in China reperitur.

Unicornu fossile.

Rolus alba. *Terra Lemnia.*

Armenia.

Vulgaris.

Virtute gaudent absorbente & adstringente.

Lythargyrum.

Cerussa.

Mirsum.

Ad exsiccanda ulcera inflammaciones que sedandas externe usurpantur.

Ferrum.

Chalybs.

Lapis haematites.

Magnes.

Gaudent terra metallica acidum absorbente & adstringente, saleque alcalico acidum defruente, hinc utroque nomine obſtructions aperiunt & inde morbos ortos, praecipue chronicos curant.

Ante alios Lapis haematites hemorrhagijs tam externas quam internas aliosque fluxus egregie fit.

